kunstnik, õppis 1908—13 peamiselt V. Purvits'i juhatusel Riia kunstikoolis, mille lõpetas, ja a-l 1914 Peterburis prof. D. Kardovski ateljees. — S. täiendas end Pariisis 1929, on jätkanud joonistusõpetajana tegevust Pärnus ja võtnud E. Kujutavate Kunstnikkude Keskühingu liikmena osa mitmest eesti kunstinäitusest ka välismail; ta teoste ülevaatenäitus korraldati 1933. a. Pärnus. S. viimaseaegsest loomingust õlis mainitagu järgmisi: „Pariisi ümbrus" (1930; Kunsti Sihtkapitali valitsuse omand), „Niidu kallas" (1936), „Daam punases" (1937; Oru lossis) ja „Metsamaastik" (1939).

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

Z.

ZĀLITE (-Sommer), Elina, läti kirjanik, sünd. 7. X 1899 vkj. Gaujiena v. Ape (Hopa) ligidal käsitöölise tütrena, õppis Valga tütarlastegümnaasiumis ja sooritas 1918 küpsuseksami Tartus Puškini tütarlastegümnaasiumis; ta on õppinud vabakuulajana ka Riia ülikooli õigusteaduskonnas. Z. on olnud õpetaja Aluksnes ja Apes 1918—21, dramaturg Riia Kunstiteatris 1927—34 ja alates sügisest 1935. — Z. on avaldanud näidendid „Kardetav vanadus" (Bīstamais vecums", Riia, 1928) ja „Maldu Milda unistus" („Maldu Mildas sapnojums", *ibid.*, 1931; eesti keeles M. Pukits'a tõlkes „Armu väikesed vääratused", Tall., 1932), „Ostetud õnn" („Pirktā laime", Riia, 1933), „Võõras veri" („Svešas asinis", *ibid.*, 1936), „Igavene mehelikkus" („Mūžīgi vīrišķais", *ibid.*, 1938) ja reisukirjeldis „Päikese maa Egiptus" („Saules zeme Egipte", *ibid.*, 1937), luuletiskogu „Metsaõied" („Sila ziedi", *ibid.*, 1931). Silmapaistev on Z. tegevus eesti kirjanduse tutvustamisel lätlastele nii tõlgete kui ka kirjutiste kaudu. Ta sulest on näit. ilmunud teosed: F. R. Kreutzwald'i „Kalevipoja" täielik tõlge („Kalevipoegs", ibid., 1929), siis A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees" („Mežstrautu saimnieks", *ibid.*, 1925), „Tõde ja õigus" („Zeme un mīlestība" I—IV, *ibid.*, 1936) ja „Elu ja armastus" („Viena laulība", *ibid.*, 1938), A. Kitzberg'i „Neetud talu" („Nolādētās majas", *ibid.*, 1931) ning (järgnevad osalt käsikirjas) „Püve talus", E. Vilde „Pisuhänd" ja paar novelli, H. Raudsepa „Mikumärdi" („Mārtinciems", *ibid.*, 1933), „Sinimandria" ja „Roosad prillid", O. Luts'u „Paunvere" („Sasteigtās precības", *ibid.*, 1926) ja „Kapsapea", M. Metsanurga „Mässu vaim" ja „Kutsutud ja seatud" („Aicināts un izredzēts", *ibid.*, 1939), A. Mälgu „Uus aeg" („Vaese mehe ututall"), J. Kärner'i „Merihärg & Ko", paar F. Tuglas'e novelli, peale selle hulga tõlkeid eesti luuletisist.

E. Kirj. 1930, nr. 1 (K. E. S ö ö t, V. E r n i t s); isikl. jm. saadud andmed.
M. P.

ZEMTSEV, vt. **GARAIS.**

ZIMMERMANN, Johannes Friedrich, poliitiline tegelane, sünd. 28. IV 1882 vkj. Viljandimaal Pajusi v. taluomaniku pojana, õppis kohalikus vallakoolis, Eesti Aleksandrikoolis, 1898—1904 H. Treffner'i gümnaasiumis Tartus ja selle järel Tartu veterinaarinstituudis. Lõpetanud viimase 1910, toimis Z. 1911 Põltsamaa jaoskonna loomaarstina ja sept-st 1911 juulini 1914 Eestimaa Põllumeeste Keskseltsi juures loomakasvatuse eriteadlasena. Selle järel võttis ta loomaarstina osa Maailmasõjast ja määrati jaan-s 1918 esimesse Eesti suurtükiväe divisjoni. Saksa okupatsiooni ajal toimis Z. Eesti Ajutise Valitsuse ülesandel Eestimaa toitlustsentraalis liha- ja piimasaadustę osakonna juhatajana. Nov-st 1918 märtsini 1921 oli ta tegev põllutööministeeriumis mitmel alal, organiseerides ms. veterinaarvalitsuse ja riigimetsade valitsuse ja töötades maareformi kallal; nov-st 1919 märtsini 1921 oli ta põllutööministri abi. Z. on olnud Asutava Kogu ja I—V Riigikogu liige, alul tööerakonna, alates 1926. a-st asunikkude rühmas. Ta on toiminud riigikontrolörina 1926—29 ja olnud majandusministriks juulist 1929 veebr-ni 1931 O. Strandman'i (vt. ka *Suppl.*) ja juulist nov-ni 1932 K. Eenpalu (vt. *Suppl.*) valitsuses (valmistas ette kroonikursi devalveerimist), põllutööministriks maist okt-ni 1933 J. Tõnisson'i (vt. ka *Suppl.*) valitsuses. Ühtlasi on Z. a-st 1912 alates pidanud Läänemaal Piirsalu vallas talu, teotsedes eriti sooharimise alal.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

ZINZENDORF, Nikolaus Ludwig v., krahv, vennastekoguduse asutaja, sünd.

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 325